

Centre Català de Rosario

Entre Rios, 761
(S2000CRM) Rosario
República Argentina

Tel. +54 341 425 52 98 –
54.41.324453 (Sr. Suñé)
rosario@centrecatala.com.arg

Fundat el 2 de març del 1902, en una reunió feta al *Teatro Olimpo* sota la presidència de Joan B. Quintana, que va ser-ne el primer president; a la trobada hi havia catalans, valencians i balears; a destacar que, el 1911, va presidir-lo un mallorquí Josep de Valenzuela. Com a presidents d'honor van anomenar al doctor Bartomeu Robert, Àngel Guimerà i R. Olivé. De bon antuvi creen una coral integrada per 120 veus. Un dels seus fundadors va ser Pere Vila i Codina, que partint de zero, va fer una fortuna a Rosario; es va dedicar a construir escoles –ell havia estat analfabet fins als setze anys- tant a Rosario com, després, al seu poble nadiu Les Oluges (Segarra) i a Barcelona el grup escolar que duu el seu nom al Pg. de Lluís Companys.

El 1902, actua per primer cop l'Orfeó. El 1916, es crea una Escola Orfeònica amb músics i cantaires, que a la llarga va provocar conflictes, ja que un grup d'orfeonistes es van separar per desacord amb el director; també, perquè en estar subjectes a la disciplina del Centre, el secretari del mateix volia que fessin concerts benèfics per l'hospital espanyol i pels internats al centre penitenciari de Rosario, coses que, per qüestions de precarietat econòmica, tant els cantaires com membres del Centre no acceptaven; això va provocar la dissolució de l'Escola Orfeònica, el 1919. Abans, però, el 1918, a requeriment del coronel Alfonso Baldrich van aportar els seus cants a l'homenatge que va fer-se amb motiu del centenari de la batalla de Maipú, de gran transcendència en la lluita per la independència de l'Argentina. De sempre, l'Orfeó, havia col·laborat amb diverses institucions de la ciutat que els ho demanaven. El 1927, sota la direcció del mestre Joan Zapetti es va reorganitzar l'Orfeó. Després de vint anys sense coral torna a renéixer el 1987.

El 1915, es van fusionar amb l'Agrupació Artística Catalana, que va fer ingressar 250 socis de cop. Van organitzar unes escoles en un local llogat al carrer Rioja 1671; el seu director era Lluís Domènech; on s'ensenyava dibuix, modelatge, guix, estampa, piano, solfeig i, també, llegir i escriure a molts compatriotes que eren analfabets. Disposaven d'un esbart dansaire, actualment s'anomena "Terra Nostra". Progressivament la direcció va prenent una deriva espanyolista que disgusta els socis que forcen, el 1916, un canvi en la direcció posant com a president, al pallarenc Modest Pujol i Canut que rectifica aquesta línia. Com a exemple d'aquella actitud fou la seva participació, col·laborant amb la comunitat espanyola de la ciutat, en la festa del 12 d'octubre *Dia de la Raza*. Per altra banda van estar d'acord enviant un representant, Josep Miró, a la donació de la bandera dels catalans d'Amèrica a la Mancomunitat de Catalunya.

El 1922, es forma a Rosario, el grup polític Comitè Independents que organitzava els seus actes patriòtics i conferències al local del Centre Català. Va ser aquest Comitè que prepara l'arribada de Macià i Gassol, conjuntament amb el Centre, que van tenir un rebement apoteòsic. Van fer una conferència en el Centre sota una immensa bandera estelada.

Tenen una activitat cultural complementària amb l'ajuntament de la ciutat. Van organitzar les Trobades de Danses del Món a Rosario. També, amb col·laboració amb el Centre Valencià de Rosario i el Casal Català de Montevideo, organitzen una Trobada Nacional de Puntaires, cal dir que amb molt d'èxit. Convoquen el Concurs Internacional Pau Casals per a Joves Intèrprets; el guanyador aconsegueix una estada d'un mes a Barcelona amb classes de perfeccionament i un intens programa d'altres activitats.

Un personatge destacat de l'Orfeó fou el financer Frederic Alabern al que, per iniciativa del *Congreso de la Nación* se li demana que participés en un projecte de reforma monetària. El 1934 fou anomenat president d'honor del Centre.

Durant la guerra 1936-1939, impulsat per dones del Centre van recollir ajuts per fer més suportable la dramàtica situació a Catalunya. El mateix el 1962, per enviar diners als damnificats per les inundacions del Vallès, aquest foren entregats a la Congregació de Montserrat, ja que no confiaven amb les autoritats franquistes.

El desembre de 1956, patrocinen el programa radiofònic *La voz de Cataluña bajo cielo argentino*, el feia Rafael Viñas París.

El 1986, reben la visita del President de la Generalitat, Jordi Pujol, que havia anat a l'Argentina per celebrar el centenari del casal de Buenos Aires; les sales del Centre foren insuficients per aplegar la quantitat de persones que volien veure la primera visita d'un President de Catalunya a la seva entitat. El 1989, foren els amfitrions de la Primera Trobada de Casals Catalans del Con Sud, a la que assistiren diversos càrrecs de la Generalitat.

Els seus estatuts permeten ser-ne socis als membres dels Països Catalans i als argentins nascuts a Catalunya, a més als aragonesos de les zones de parla catalana. Lloguen les seves sales a empreses que hi volen fer activitats.

El 1992, promogut pel Centre amb la col·laboració de l' Institut de Projecció Exterior de Cultura Catalana, va inaugurar-se un monument a Pau Casals obra de Rosa Folch i Roca. Aquest mateix any va donar-se, un altre cop, el conflicte de les banderes; davant una visita de la infanta Cristina de Borbó va haver-hi una desfilada, els catalans de Rosario van posar-se amb la bandera catalana, al costat de les d'altres països com França, Xina, Eslovènia, Grècia, etc.; els representants del govern i de l'ambaixada d'Espanya van queixar-se demanant que, en tot cas, la catalana anés al costat d'altres banderes que hi havia d'autonomies espanyoles; davant l'exigència, els representants del Centre ,van optar per retirar-se.

Fan múltiples activitats, com ioga, classes de català, tenis de taula, teatre, reunions familiars amb àpat amb motiu de les diades tradicionals catalanes, visiten el geriàtric municipal al qual fan donacions diverses, sessions de cinema, conferències,

exposicions, karate i kobudo, arts plàstiques, escacs. La coral rep el nom d'Anselm Clavé.

Primer es reunien al c/ España 864; posteriorment passen a Santa Fe 1786, i d'allà, el 1903, al carrer Libertad 867 (avui c/ Sarmiento) El 1905 adquireixen un gran edifici, dissenyat per l'arquitecte mallorquí Roca i Simó -que també va presidir el Centre- al c/ Entre Rios 761. La compra del local fou possible gràcies al mecenatge de Frederic Alabern -que per aquest motiu va ser anomenat president d'honor del Centre- i a les facilitats donades pel propietari, el català Jaume Soler; l'inauguren el 1909. Aquest local, en el tercer pis, disposa d'una pista de futbol. A la façana hi ha el lema "Sempre avant". En aquest Casal s'obri el primer teatre de la ciutat. Van comprar un terreny on fan pícnic.

El 1997, dins el Centre es crea l'Agrupació d'Empresaris d'Ascendència Catalana.

L'any 1988, se li concedeix la Creu de Sant Jordi. L'any 2001 acullen la Setena Trobada de Casals Catalans del Con Sud. El març del 2012, la *Municipalidad de Rosario*, decreta d'interès general les activitats dutes a terme pel Centre, durant 110 anys, per l'aportació que fa la comunitat catalana a la cultura local.

De 1925 a 1927, treuen el "Butlletí del Centre Català", en aquesta època dirigien el Centre, J. Cabañero, J. Tarradas, T. Rumani i J. Giró. Posteriorment, l'any 1953, un grup de joves adscrits a la Comissió de Cultura publiquen "Sempre Avant" perquè, segons diuen: "*No n'hi ha prou amb estar convençuts que Catalunya és un poble extraordinàriament culte; cal propagar i difondre la nostra cultura*". L'any 1981, editen el "Butlletí Informatiu del Centre Català de Rosario" que, el 1994, mantenint la numeració, pren el nom de "Sempre avant"; encara es publica.

La junta directiva, el 2010, és: president Alexandre Hugo Carreras, vicepresident Geroni Dulcich, secretari Miquel Àngel Codina, tresorer Gladis Rodríguez i diversos vocals.

Fragment del llibre inèdit 'Els casals dels Països Catalans al Món (1882- 2010)' obra de Robert Surroca i Tallaferro.